

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.005.01.2019

Pan Jerzy Bielawski
Dyrektor
Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku
Kalsk 91, 66-100 Sulechów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/098 – Działalność ośrodków doradztwa rolniczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Kalsk 91, 66 -100 Sulechów, zwana dalej LODR lub Ośrodkiem
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dyrektorem Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku jest od 11.10.2016 r. Pan Jerzy Bielawski, wcześniej od 1.10.2010 r. stanowisko to zajmował Pan Zbigniew Żywień
Zakres przedmiotowy kontroli	- planowanie i realizacja ustawowych zadań przez wodr, - gospodarka finansowa wodr i wykorzystanie majątku, - współpraca wodr z innymi podmiotami w zakresie realizacji ustawowych zadań.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016 – 2018 (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Dorota Rudnicka – Kawa, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/40/2019 z 18.03.2019 r. 2. Mariusz Migdał, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/39/2019 z 18.03.2019 r. 3. Andrzej Misa, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/51/2019 z 16.04.2019 r.

(akta kontroli str.1-10)

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (*dalej* LODR lub Ośrodek) w kontrolowanym zakresie. Właściwa organizacja LODR umożliwiała efektywną realizację zadań ustawowych. Prawdłowo i terminowo opracowywano i realizowano roczne programy działalności oraz rzetelnie sporządzano sprawozdania z ich wykonania. Przeprowadzanie, przez wysokokwalifikowanych doradców szkoleń i działań doradczych uwzględniało potrzeby rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Liczba osób objęta działalnością doradczą LODR zwiększyła się w badanym okresie o ponad 31% do blisko 69,6 tys. osób. Dotacje celowe z budżetu Państwa umożliwiały LODR efektywną i prawidłową realizację zadań ustawowych. Środki te zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, przy zachowaniu zasad uczciwej konkurencji, oraz rozliczone z należytą starannością, a posiadany przez Ośrodek majątek trwały był w miarę możliwości prawidłowo zagospodarowany i gwarantował właściwe wykonanie zadań statutowych.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

LODR przeprowadzał także szkolenia z zakresu stosowania nowoczesnych technologii oraz ekonomiki i organizacji produkcji, współpracując przy tym w szczególności z przedstawicielami uczelni wyższych oraz organów administracji publicznej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

I. Wykonywanie ustawowych zadań przez jednostki doradztwa rolniczego

1. Struktura organizacyjna LODR

Opis stanu faktycznego

Struktura organizacyjna Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku była zgodna z zapisami statutu⁴ i regulaminu organizacyjnego⁵.

W Ośrodku funkcjonowały powiatowe zespoły doradztwa rolniczego w jedenastu powiatach województwa lubuskiego (*dalej* PZDR), w tym jeden wspólny dla Nowej Soli i Wschowy. Sześć powiatowych zespołów z części południowej województwa podlegało Zastępcy dyrektora LODR w Kalsku, a pięć z części północnej podlegało Dyrektorowi Oddziału w Lubniewicach.

(dowód: akta kontroli str.11-42)

Po jedenastu miesiącach od nowelizacji ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego⁶ (*dalej* „ustawa o jdr”) i zmianie podległości Ośrodka, w dniu 20 lipca 2017 r.⁷ został zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (*dalej* „MRiRW”) regulamin organizacyjny LODR⁸. Dyrektor LODR wyjaśnił, iż: *„Pierwszy projekt Regulaminu Organizacyjnego Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku został przesłany do zatwierdzenia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2 września 2016 roku, czyli niespełna dwa tygodnie od dnia zmiany podległości naszego Ośrodka i nadania nowego Statutu. W październiku 2016 roku Ministerstwo Rolnictwa przesłało wzorzec regulaminu organizacyjnego WODR-ów, do którego należało dostosować nasz Regulamin. W tym czasie nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora LODR. Wkrótce po powołaniu mnie przez Ministra Rolnictwa na Dyrektora i zapoznaniu z funkcjonowaniem Ośrodka, wznowione zostały prace nad Regulaminem Organizacyjnym. W dniu 7 grudnia 2016 roku został przesłany do Ministra nowy projekt Regulaminu, a w ślad za nim w styczniu 2017 roku pismo w sprawie zmiany Statutu LODR, w związku z moją propozycją likwidacji Oddziału w Lubniewicach. Konsultacje i kolejne poprawki nanoszone na wniosek Ministerstwa trwały aż do lipca 2017 roku, kiedy to Regulamin został zatwierdzony”*.

(dowód: akta kontroli str.43-116)

Po nowelizacji ustawy o jdr, struktura organizacyjna uległa zmianom: utworzono nowy Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska, nowe stanowisko ds. Bezpieczeństwa Informacji, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych, przy jednoczesnej likwidacji stanowiska ds. Zarządzania Jakością. Zmiana regulaminu spowodowała zmianę nazw Działów. Dyrektorowi LODR do bezpośredniej podległości dodano Dział Administracyjno-Gospodarczy w Kalsku, który podlegał wcześniej Zastępcy Dyrektora. Zlikwidowano Zespoły Specjalistów Zakładowych

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Przyjęty Uchwałą nr 181/2139/13 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie nadania statutu Lubuskiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

⁵ Przyjęty Uchwałą nr 227/2704/13 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

⁶ Ustawa z dnia 22 października 2004 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 711 ze zm.).

⁷ Pismo MRiRW nr: SAR.drw.073.8.2017 r. z dnia 20.07.2017 r.

⁸ Określony w załączniku do Zarządzenia Dyrektora nr 9/2017 z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

podlegających Dyrektorowi Oddziału w Lubniewicach. W miejsce Zespołu Pracowników Administracyjno-Gospodarczych w Lubniewicach utworzony został Dział Administracyjno-Gospodarczy. Bez zmian pozostało funkcjonowanie jedenastu PZDR, którym nie przypisano zakresu działań. PZDR wykonywały zadania wynikające z zakresów czynności pracowników oraz na podstawie poszczególnych planów działalności. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora zadania te nie zostały wpisane do regulaminu wskutek omyłki.

(dowód: akta kontroli str. 43-88)

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku nie funkcjonowało stanowisko audytora wewnętrznego, pomimo że regulaminy organizacyjne LODR przewidywały istnienie takiego stanowiska. Dyrektor wyjaśnił, iż *w aktualnie obowiązującym Regulaminie Organizacyjnym w strukturze organizacyjnej ujęto komórkę audytora wewnętrznego zgodnie z Zarządzeniem nr 31 MRiRW z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie nadania Statutu LODR w Kalsku. Obecnie w Ośrodku nie jest zatrudniony audytor wewnętrzny. Zgodnie z art. 274 ust.4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych: „Audyty wewnętrzne prowadzi się również w jednostkach sektora finansów publicznych, których kierownicy podejmą decyzję o prowadzeniu audytu wewnętrznego”. Jako kierownik jednostki na podstawie w/w przepisu nie podjąłem decyzji o prowadzeniu audytu wewnętrznego. Wobec powyższego kontrolę wykonywania zadań przez LODR sprawują odpowiednio kierownicy poszczególnych działów, Zastępca Dyrektora, Dyrektor Oddziału i Dyrektor Ośrodka.*

(dowód: akta kontroli str. 16-81, 89-91)

Przed nowelizacją ustawy o jdr zadania ustawowe LODR wykonywały trzy działy: Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych, Doświadczalnictwa i Laboratorium; Dział Ekonomiki; Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki oraz jedenaście PZDR, natomiast po nowelizacji ustawy, tj. na podstawie Statutu LODR w Kalsku z dnia 19 sierpnia 2016 r.⁹ zadania ustawowe LODR wykonywały cztery działy: Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa; Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska; Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym; Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich i jedenaście PZDR.

(dowód: akta kontroli str. 12-42, 82-85, 118-121)

W okresie objętym kontrolą stan zatrudnienia w Ośrodku zmniejszył się ze 146 osób (na 31.12. 2016 r.), do 118 osób (na 31.12.2018 r.), tj. o 28 osób (19,2%).

Poszczególne zadania ustawowe LODR wykonywali pracownicy/specjaliści zakładowi zatrudnieni w działach merytorycznych Ośrodka, na koniec roku 2016 – 21 osób, 2017 – 19 osób, 2018 – 17 osób, oraz pracownicy zatrudnieni w poszczególnych PZDR, wg stanu na koniec roku:

- 2016 – 65 osób (w Krośnie Odrzańskim – 6; w Żarach – 6; w Nowej Soli – 7; w Świebodzinie – 5; w Zielonej Górze – 7; w Żaganiu – 8; w Gorzowie Wlkp. – 8; w Międzyrzeczu – 5; w Słubicach – 4; w Strzelcach Krajeńskich – 5; w Sulęcinie – 4 osoby),
- 2017 – 56 osób (odpowiednio: 4, 6, 7, 4, 5, 8, 6, 5, 4, 4, 3 osoby);
- 2018 – 59 osób (odpowiednio: 7, 6, 7, 4, 3, 6, 6, 5, 4, 4, 7 osób).

Specjaliści zakładowi i doradcy terenowi w stosunku do wszystkich zatrudnionych osób stanowili: 58,9% w roku 2016; 57,25% w roku 2017; 64,41% w roku 2018.

(dowód: akta kontroli str.117-136, 665-666, 740-741)

W jedenastu PZDR ogółem w 2016 r. było zatrudnionych 65 osób, w tym z wykształceniem wyższym rolniczym – 42 osoby (64,6% ogółu), wyższym przyrodniczym – 9 osób (13,9%), wyższym humanistycznym, przy średnim

⁹ Stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 31 MRiRW z dnia 19 sierpnia 2016 r. (poz.23).

rolniczym - 1 osoba, (1,5%), z wykształceniem średnim rolniczym – 12 osób (18,5%), średnim przyrodniczym – 1 osoba (1,5%). W roku 2017 stan zatrudnienia w PZDR zmniejszył się do 56 osób, w tym z wykształceniem wyższym rolniczym – 37 osób (66%), wyższym przyrodniczym – 7 osób (12,5%), wyższym humanistycznym, przy średnim rolniczym – 2 osoby (3,6%), z wykształceniem średnim rolniczym – 10 osób (17,9%), a w roku 2018 wzrósł do 59 osób, w tym z wykształceniem wyższym rolniczym - 35 osób (59,3%), wyższym przyrodniczym – 8 osób (13,6%), wyższym humanistycznym, przy średnim rolniczym – 2 osoby (3,4%), wyższym administracyjnym, przy średnim przyrodniczym – 1 osoba (1,7%), średnim rolniczym – 12 osób (20,3%), średnim ogólnokształcącym – 1 osoba (1,7%).

(dowód: akta kontroli str.122-136, 666, 741)

Pracownicy zatrudnieni w działach merytorycznych Ośrodka posiadali wykształcenie: wg stanu na 31.12.2016 r. spośród 21 zatrudnionych osób, 15 osób posiadało wykształcenie wyższe rolnicze (71,4% ogółu), 2 osoby wyższe przyrodnicze (9,5%), 2 osoby średnie chemiczne (9,5%), 1 osoba średnie ekonomiczne (4,8%), 1 osoba średnie techniczne (4,8%); wg stanu na 31.12.2017 r. spośród 19 zatrudnionych osób, 13 osób posiadało wykształcenie wyższe rolnicze (68,4%), 3 osoby wyższe przyrodnicze (15,7%), 1 osoba średnie chemiczne (5,3%), 1 osoba średnie ekonomiczne (5,3%), 1 osoba średnie techniczne (5,3%). Na koniec 2018 roku na 17 zatrudnionych, 8 osób posiadało wykształcenie wyższe rolnicze (47%), 5 wyższe przyrodnicze (29,4%), 1 wyższe ekonomiczne (5,9%), 1 wyższe techniczne (5,9%), 1 średnie chemiczne (5,9%), 1 średnie techniczne (5,9%).

Najwięcej – średnio 63,3% doradców posiadało w badanym okresie wykształcenie wyższe rolnicze (mgr inż.), a najmniej 4,6% wykształcenie średnie (inne niż rolnicze).

(dowód: akta kontroli str.117-121, 665, 740)

Pracownicy PZDR w badanym okresie sprawozdawali wykonywanie zadań ustawowych oraz odpłatne usługi na formularzach obowiązujących w Ośrodku¹⁰. Dane do sprawozdania rocznego były gromadzone i identyfikowane na podstawie informacji od doradców zatrudnionych w PZDR i działach. LODR nie posiada informatycznego systemu do sporządzania sprawozdań z rocznych programów działalności. Podczas kontroli PZDR Sulęcina¹¹ oraz PZDR Nowa Sól¹², potwierdzono, iż dane gromadzone były w formie arkuszy, np. Formularz F-01 (szczegółowe porady z identyfikacją rolnika); Formularz F02 – (zbiorówka porad od doradcy), Formularz F-03 (raport zbiorowy PZDR), a także na zestawieniach zgodnych z wzorem sprawozdania ministerialnego. Z dokumentów przedłożonych w w/w PZDR wynikało, iż dane do sprawozdań w zakresie zadań ustawowych mają odzwierciedlenie w dokumentach źródłowych¹³ i są gromadzone rzetelnie.

(dowód: akta kontroli str.144-209)

Dyrektor w wyjaśnieniach potwierdził, iż *LODR nie posiada systemu informatycznego do wspomagania pracy doradczej i sporządzania sprawozdań z rocznych programów działalności, gdyż 14 lutego 2017 roku została zwarta umowa o dzieło pomiędzy LODR a DODR we Wrocławiu do stworzenia elektronicznego systemu informatycznego, jednakże umowa została rozwiązana bez żadnych konsekwencji dla każdej ze stron. W 2018 r. została nawiązana współpraca w firmę Computernet w Żarach w celu wyceny wykonania i wdrożenia od podstaw systemu informatycznego dla LODR Kalsk. Pod koniec 2018 r. ww.*

¹⁰ Pracownicy poszczególnych PZDR sporządzali sprawozdania z realizacji rocznego programu działalności oraz sprawozdania półroczne w zakresie stopnia realizacji miernika.

¹¹ Kontrola w dniu 8 maja 2019 r.

¹² Kontrola w dniu 10 maja 2019 r.

¹³ M.in. wykaz szkoleń wraz z tematyką, wykaz zgromadzonych cen z punktów skupu, notowania z targowisk, wykaz artykułów do miesięcznika, plany pracy, formularze usług płatnych.

firma informatyczna przedstawił wycenę za system, który przewyższył możliwości finansowe LODR Kalsk w tym zakresie – rozmowy zostały zakończone na tym poziomie.

(dowód: akta kontroli str.90-91)

Mechanizmy koordynacji działań PZDR i wsparcia dla tych jednostek zostały określone przez Ośrodek w zatwierdzonych regulaminach organizacyjnych LODR. Wykonywanie zadań doradczych przez specjalistów terenowych było koordynowane przez branżowych specjalistów zakładowych (w zakresie ich specjalizacji), a po zatwierdzeniu nowego regulaminu zapisy o nadzorze merytorycznym nad specjalistami zatrudnionymi w PZDR zostały ujęte w każdym z czterech merytorycznych działów LODR.

(dowód: akta kontroli str.16-81)

Przy LODR została powołana¹⁴ Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego (*dalej „Rada”*), do której zadań należy m.in. zgłaszanie wniosków w sprawach dotyczących funkcjonowania Ośrodka, opiniowanie rocznych programów działalności i projektów planów finansowych LODR oraz sprawozdań z ich realizacji, opiniowanie cennika usług wykonywanych odpłatnie. W latach 2016-2018 skład Rady odpowiadał wymogom art. 9 ust. 5 pkt 2 ustawy o jdr. W dniu 21 grudnia 2016 r. MRiRW zatwierdziło regulamin Rady¹⁵.

W badanym okresie Rada nie zgłaszała wniosków w sprawach dotyczących funkcjonowania Ośrodka. Sprawy m.in. w zakresie likwidacji Oddziału w Lubniewicach oraz utrzymania Pałacu w Gliźnie były poruszane w formie dyskusji, bez głosowania i uchwał.

(dowód: akta kontroli str. 215-318)

Analiza procesu zatrudniania kierowników działów Ośrodka i poszczególnych PZDR wskazała, iż spośród 18 zatrudnionych na tych stanowiskach, 2 osoby nie spełniały wymagań: 1 osoba w zakresie stażu pracy i 1 osoba w zakresie wykształcenia. Dyrektor LODR wyjaśnił, iż *Nabór na stanowisko Kierownika PZDR Świebodzin został przeprowadzony w 2017 r. z powodu przejścia na emeryturę zatrudnionego na tym stanowisku pracownika. Na ofertę pracy na Kierownika w Świebodzinie wpłynęły 3 aplikacje. Kandydaci spełniali wymagania w zakresie wykształcenia oraz stażu pracy w branży rolniczej. Wszyscy kandydaci stawili się na rozmowę kwalifikacyjną przeprowadzoną przez Dyrekcję LODR (tj. Dyrektora oraz Zastępcę Dyrektora). W wyniku rozmowy kwalifikacyjnej na stanowisko Kierownika został wybrany kandydat, który nie tylko wykazał się znajomością zagadnień w zakresie rolnictwa, ale - co istotne - także posiadał cechy osobowościowe oraz umiejętności interpersonalne niezbędne do pełnienia funkcji kierowniczej. Z uwagi na to, że kandydat nie legitymował się dwuletnim stażem pracy na stanowisku starszego doradcy (starszego specjalisty), powierzone mu zostało stanowisko p.o. Kierownika na czas określony. Na stanowisko Kierownika PZDR Gorzów Wlkp. nabór został przeprowadzony w 2017 r. z powodu długotrwałej nieobecności kierownika w związku z chorobą i definitywnym przejściem na emeryturę (po nabyciu uprawnień emerytalnych w 2014 r. pracował jeszcze w LODR 3 lata). Na ofertę pracy na stanowisko kierownika w Gorzowie Wlkp. wpłynęła 1 aplikacja, przy czym kandydat zrezygnował z udziału w rekrutacji, gdyż znalazł inną pracę. Przez okres nieobecności Kierownika zastępował go doradca PZDR Gorzów Wlkp., który jest pracownikiem w PZDR od 1985 roku.*

(dowód: akta kontroli str.210-211, 814-816)

¹⁴ Powołana uchwałą nr 21/253/15 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 10 marca 2015 r. oraz powołana przez MRiRW na podstawie art.4 ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o jdr (Dz. U. z 2016 r. poz. 176) – Pisma nr: SAR.drw.4404.57.2016 z dnia 27.10.2016 r., nr SAR.drw.4404.57.2016 z dnia 24.11.2016 r., nr SAR.drw.4404.57.2016 z dnia 29.11.2016 r.

¹⁵ Pismem o sygnaturze: SAR.drw.4404.57.2016.

2. Sposób przygotowania rocznych programów działalności LODR, sprawozdań z ich realizacji oraz sposób realizowania zadań przez Ośrodek

W latach 2016-2018 roczne programy działalności LODR były prawidłowo i terminowo opracowywane na podstawie powiatowych planów działalności, które agregatował Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw. Dyrektor Ośrodka zaakceptował programy i przedkładał do opiniowania Radzie.

(dowód: akta kontroli str.319-500)

Każdorazowo Rada, w trybie art. 9 ust. 3 pkt 1 ustawy o jdr pozytywnie opiniowała roczne programy¹⁶ działalności LODR oraz sprawozdania¹⁷ z ich realizacji. W okresie objętym kontrolą roczne programy działalności oraz sprawozdania z ich realizacji były terminowo przedkładane do zatwierdzania odpowiednio Zarządowi Województwa Lubuskiego, a po 20 sierpnia 2016 r. - ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi, z zachowaniem terminów, o których mowa w art. 12 ust. 1 ujd¹⁸. Wszystkie wskazane dokumenty zostały zatwierdzone odpowiednio przez Zarząd Województwa Lubuskiego¹⁹ oraz MRiRW²⁰ po korektach programów na 2017 r. i 2018 r. i sprawozdania z działalności za lata 2017 i 2018. Minister RiRW od 2017 r. wprowadził ujednolicone wzory sporządzania rocznych programów działalności jak również sprawozdań z ich realizacji. Podał również terminologię form wykonania zadań doradczych.

(dowód: akta kontroli str.323-511, 518-530, 574-788)

Przedmiot i zakres planowanych zadań w rocznych programach działalności LODR w badanym okresie obejmował zadania przewidziane ustawą o jdr, o których mowa w art.4 ust. 2 i 4. W ww. dokumentach ujmowano również inne zadania, w tym projekty i zadania zlecone (np. prowadzenie rachunkowości gospodarstw, szacowanie strat, udział w działaniach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, konkursy).

W związku ze wskazaniem przez ministerstwo²¹ priorytetów działalności doradczej, programy działalności LODR na lata 2017-2018 zawierają powiązania planowanych działań w Ośrodku ze wskazanymi priorytetami. Priorytety na 2017 r. dotyczyły upowszechniania wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF, z uwzględnieniem bioasekuracji, doradztwa i upowszechniania wiedzy na temat systemów wsparcia bezpośredniego na lata 2015-2020, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2017 r., wsparcia wdrażania PROW na lata 2014-2020, promowania działań prośrodowiskowych i przeciwdziałających zmianom klimatycznym, działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji wsi, działania na rzecz bezpieczeństwa żywności, upowszechniania innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Priorytety na 2018 rok dotyczyły:

¹⁶ Na posiedzeniu Rady w dniu 25 listopada 2015 r., 29 listopada 2016 r., w dniu 24 listopada 2017 r.

¹⁷ Uchwałą nr 1/2017 z dnia 22 lutego 2017 r.; Uchwałą nr 1/2018 z dnia 27 lutego 2018 r.; Uchwałą nr 2/2019 z dnia 22 lutego 2019 r.

¹⁸ Roczny Program Działalności na 2016 r. przekazany pismem nr LODR/K/KF.Bas/953/2015 w dniu 25 listopada 2015 r., Roczny Program Działalności na 2017 r. przekazany pismem nr LODR/K/MS.Woź/1255/2016 z dnia 29 listopada 2016 r.; Roczny Program Działalności na 2018 r. przekazany pismem nr LODR/K/MT.Woź/1580/2017 z dnia 24 listopada 2017 r.; Sprawozdanie za rok 2016 pismem nr LODR/K/MS.Woź/213/2017 z dnia 23.02.2017 r.; Sprawozdanie za rok 2017 pismem nr LODR/K/415/2018 z dnia 28.02.2018 r.; Sprawozdanie za rok 2018 pismem nr LODR.0302.2.2019.MT.M.W z dnia 27.02.2019 r.

¹⁹ Uchwałą nr 76/899/15 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie zatwierdzenia Roczno Programu Działalności LODR w Kalsku na rok 2016.

²⁰ Pismem MRiRW o sygnaturze: SAR.drw.6540.25.2017 z dnia 27.02.2017 r. w sprawie zatwierdzenia programu działalności na 2017 r., Pismem MRiRW o sygnaturze: SAR.drw.6540.35.2018 z dnia 20.03.2018 r. w sprawie zatwierdzenia programu działalności na 2018 r.; Pismem MRiRW o sygnaturze: SAR.drw.6540.34.2017 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z realizacji rocznego programu za 2016 r.; Pismem MRiRW o sygnaturze: SAR.drw.6540.51.2018 z dnia 09 kwietnia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności za 2017 r., Pismem MRiRW o sygnaturze: SAR.drw.6540.4.2.2019 z dnia 04 kwietnia 2019 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z programu za 2018 r.

²¹ Pismo MRiRW o sygnaturze: SAR.drw.079.8.2016 z dnia 12.10.2016 r. i sygnaturze: SAR.drw.073.32.2017 z dnia 21.09.2017 r.

upowszechniania wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem bioasekuracji, wsparcia wdrażania systemów płatności bezpośrednich w ramach WPR na lata 2015-2020, wzmocnienia działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą, wsparcia wdrażania PROW na lata 2014-2020, promowania działań prośrodowiskowych, przeciwdziałających zmianom klimatycznym i ułatwiających dostosowania do tych zmian, działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczej funkcji wsi, upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi i zwierząt.

Natomiast Zarząd Województwa Lubuskiego nie wnosił o podjęcie działań informacyjnych przez Ośrodek, m.in. związanych ze zwalczaniem Barszczu Sosnowskiego oraz zapobieganiu padaniu pszczół.

(dowód: akta kontroli str.323-517, 574-788)

Programy uwzględniały potrzeby rolników i mieszkańców obszarów wiejskich województwa lubuskiego, gdyż jak poinformowali kierownicy kontrolowanych PZDR oraz Kierownik Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw przy udzielaniu porad/informacji gospodarzom rolnym czy mieszkańcom obszarów wiejskich specjaliści zakładowi oraz terenowi pytali o potrzeby szkoleniowe, doradcze. Natomiast od 2017 roku potrzeby były weryfikowane przez doradców/specjalistów podczas szkoleń, konferencji, kursów w postaci ankiety ewaluacyjnej²². LODR gromadzi ankiety ewaluacyjne, które pozwoliły uzyskać wyniki oraz wnioski do stworzenia nowych zadań w programie działalności, strategii działań w przyszłych latach dla LODR. Z ankiet wynikało m.in., iż rolnicy zgłaszali potrzeby w zakresie szkoleń dotyczących płatności bezpośrednich i wdrażania programu PROW 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 323-500, 531-551, 556-560, 1300-1303, 1345-1361)

W badanym okresie LODR realizował wszystkie zadania obowiązkowe²³ określone w art. 4 ust. 2 ustawy o jdr, Ośrodek realizował te zadania nieodpłatnie i samodzielnie. Działanie w zakresie prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego LODR przeprowadził wspólnie z Stacją Doświadczalną Oceny Odmian w Świebodzinie²⁴.

Realizacja zadań nieobowiązkowych przez LODR została opisana w punkcie 8 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str.552-555, 561-563, 574-788)

3. Działalność szkoleniowa

LODR w badanym okresie przeprowadził ogółem 936²⁵ szkoleń dla 14.193²⁶ uczestników, łącznie we wszystkich zakresach określonych w art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy o jdr. Najczęściej przeprowadzono szkolenia w zakresie ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych, tj. 365²⁷ szkoleń dla 5010²⁸ uczestników, które stanowiły 39% przeprowadzonych szkoleń obowiązkowych.

(dowód: akta kontroli str.144-187, 556-558, 574-788)

Ponadto LODR w latach 2016-2018, przeprowadził 213²⁹ szkoleń dla 2.943³⁰

²² Z wyłączeniem PZDR w Sulęcinie.

²³ Dane wg układu zadań obowiązkowych z ustawy o jdr wraz z danymi o ich liczbie znajdują się w aktach kontroli.

²⁴ Porozumienie o współpracy z dnia 11.01.2016 r., 07.12.2016 r., 20.02.2018 r.

²⁵ W latach 2016-2018 odpowiednio: 405, 288, 243.

²⁶ W latach 2016-2018 odpowiednio: 5.881, 4.546, 3.766.

²⁷ W latach 2016-2018 odpowiednio: 139, 128, 98.

²⁸ Odpowiednio: 1950, 1681, 1397.

²⁹ Odpowiednio: 121, 40, 52.

³⁰ Odpowiednio: 1530, 652, 761.

uczestników, z zakresu określonego w art. 4 ust. 2 pkt 7-10 ustawy o jdr.

(dowód: akta kontroli str. 559-560, 574-788)

Ustalono, iż tematy szkoleń wynikały m.in. z potrzeb zgłaszanych przez rolników. Do szkoleń byli zapraszani również eksperci m.in. z Inspekcji Weterynaryjnej, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, szkół wyższych, instytutów badawczych, firm branżowych. W latach 2017-2018 LODR przeprowadzał ankiety ewaluacyjne, które potwierdziły zadowolenie rolników ze szkoleń.

(dowód: akta kontroli str.144-187, 531-560, 574-788, 1300-1303, 1345-1361)

W latach 2016-2018³¹ LODR przeprowadził łącznie 12 szkoleń z zakresu zasad wzajemnej zgodności wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej, w których uczestniczyły 204 osoby, z czego:

- ✓ w 2016 r. – 9 szkoleń (115 uczestników),
- ✓ w 2017 r. – 2 szkolenia (76 uczestników),
- ✓ w 2018 r. – 1 szkolenie (13 uczestników).

Ww. szkolenia prowadzone były przez pracowników, którzy wcześniej odbyli szkolenia w tym zakresie i otrzymali zaświadczenia z CDR.

Temat bioasekuracji poruszany był na łącznie 415 szkoleniach przeprowadzonych w latach 2017-2018, w których uczestniczyły 6.283 osoby, z czego:

- ✓ bioasekuracja związana z ASF stanowiła przedmiot łącznie 206 szkoleń,
- ✓ bioasekuracja związana z grypą ptaków stanowił przedmiot łącznie 209 szkoleń.

Ww. szkolenia w większości przypadków przeprowadzane były we współpracy z Inspekcją Weterynaryjną. Ponadto szkolenia takie przeprowadzali pracownicy poszczególnych powiatowych zespołów doradztwa rolniczego, po uprzednim przeszkoleniu przez pracownika LODR (gł. specjalista ds. produkcji zwierzęcej)³².

(dowód: akta kontroli str. 551, 564-573, 574-788)

4. Prowadzenie działalności informacyjnej

Ośrodek w badanym okresie prowadził działalność informacyjną wspierającą rozwój produkcji rolniczej, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o jdr. LODR zamieszczał artykuły w miesięczniku Lubuskie Aktualności Rolnicze³³ dotyczące tematów związanych m.in. z metodami agrotechnicznymi w gospodarstwach rolnych, technologią uprawy, rolnictwem ekologicznym, ochroną środowiska, produkcją rolniczą, dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym wsi oraz turystyki wiejskiej, rozwojem przedsiębiorczości na obszarach wiejskich oraz zasadami ubiegania się o przyznawanie pomocy ze środków pochodzących z Unii Europejskiej lub krajowych. Ponadto, w 2018 roku umieszczono 12 artykułów z nakładem 6100 odbiorców z zakresu bioasekuracji, odnośnie ASF. Ośrodek rozprowadzał ulotki i broszury, część z nich była przekazywana do PZDR, w których pracownicy terenowi rozdysponowywali je wśród rolników. Ponadto LODR umieszczał materiały na stronie internetowej www.lodr.pl, które dotyczyły m.in. programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, aktualizowanie bazy gospodarstw agroturystycznych województwa lubuskiego, bazy zagród edukacyjnych. Poza tym LODR wystawiał stoiska informacyjne/promocyjne podczas imprez gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich (dożynki, dni pola, targi), gdzie

³¹ W latach wcześniejszych szkolenia z ww. zakresu realizowane były wspólnie z Fundacją Programów Pomocy dla Rolnictwa oraz Dolnośląskim i Opolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego. Szkolenia dotyczące przedmiotowego tematu realizowano od 2011 r., tj. od momentu podpisania umowy na realizację szkoleń z FAPA.

³² W odniesieniu do szkoleń z zakresu bioasekuracji oraz wzajemnej zgodności nie zostały opracowane procedury i wytyczne.

³³ W nakładzie: w 2016 r. – 36.690, w 2017 r. – 33.550 i w 2018 r. – 24.200.

rolnicy uzyskiwali porady, informacje z zakresu produkcji rolniczej oraz planowanych szkoleniach, pokazach i świadczonych usług laboratorium.

(dowód: akta kontroli str. 144-187, 570, 574-797, 1304-1325, 1326-1344)

5. Podejmowane działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

W latach 2016-2018 LODR udzielał porad indywidualnych oraz informacji dla rolników i mieszkańców terenów wiejskich o szkołach i instytucjach zajmujących się podnoszeniem kwalifikacji zawodowych i różnego rodzaju szkoleniach, kursach, które te placówki oferują. Informacje dotyczyły także tematów o możliwości zdobywania uprawnień kombajnistów zbożowych, zdobywania uprawnień do wykonywania zabiegów ochrony roślin sprzętem naziemnym, fumigacji magazynów zbożowych, kursów uprawniających obrót środkami ochrony roślin. Współpraca ze szkołami rolniczymi obejmowała tematykę rozwoju obszarów wiejskich, badanie koniunktury w rolnictwie, udział wykładowców w szkoleniach organizowanych w LODR, informowanie uczniów szkół o działalności LODR, uczestniczenie nauczycieli i uczniów w szkoleniach organizowanych przez LODR oraz PZDR, współdziałanie przy organizowaniu szkoleń, kursów i innych form promowania wiedzy rolniczej.

Wszystkie te kursy były prowadzone w Ośrodku i wykazane zostały w usługach odpłatnych określonych w art. 4 ust. 4, pkt. 1d ustawy o jdr.

W latach 2016-2018 LODR udzielał informacji i porad indywidualnych odpowiednio: 259, 339 i 339 odbiorcom m.in. w zakresie reorientacji zawodowej, podnoszenia kwalifikacji zawodowych i współpracy ze szkołami rolniczymi.

(dowód: akta kontroli str. 144-187, 552-555, 574-788)

6. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej

W latach 2016-2018 realizując obowiązek ujęty w art. 4 ust. 2 pkt 4 ujd Ośrodek udzielił rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich ogółem 29.583³⁴ porad w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych. Porady indywidualne dotyczyły działalności doradczej w zakresie płatności bezpośredniej, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich („PROW”), programów regionalnych, kredytów i innych. Porady dotyczyły także dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy (nieodpłatnie) w głównej mierze w zakresie wniosków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (2018 r.), protokoły suszowe (rok 2017). Kierownicy kontrolowanych PZDR wyjaśnili, iż porady polegały na konsultowaniu przez doradcę konkretnych problemów zgłaszanych przez rolników. Jeżeli zakres świadczonych usług wymagał bezpośredniego zaangażowania doradcy i wypełnienia przez niego wniosku, Ośrodek traktował to jako działalność komercyjną, o której mowa w art. 4 ust. 4 pkt 5 ustawy o jdr, działając na podstawie zatwierdzonego cennika.

(dowód: akta kontroli str. 144-187, 552-555, 574-788)

7. Analiza rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji

Zgodnie z wymogami art. 4 ust. 2 pkt 5 ustawy o jdr, Ośrodek w badanym okresie dokonywał analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadził i upowszechniał informacje rynkowe w tym zakresie. W okresie objętym kontrolą specjaliści LODR monitorowali m.in. ceny zakupu nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, materiału siewnego i sadzeniakowego. Analizowali w wyniku porównania cen sprzedaży środków produkcji umieszczonych w miesięczniku Lubuskie Aktualności Rolnicze oraz informacji uzyskanych w ogólnorolnych portalach internetowych. Dane w Lubuskich Aktualnościach

³⁴ Odpowiednio: 6.763, 8.624, 14.196.

Rolniczych (tzw. informacje rynkowe) były zbiorem informacji uzyskanych z miejsc, gdzie dane produkty można nabyć (m.in. Giełdy Rolno-Towarowe, Hurtownie, Targowiska, Punkty Skupu). Dzięki czemu zainteresowani mogli porównać ceny, dowiedzieć się jak kształtują się ceny poszczególnym produktom i zaczerpnąć wiadomości o punktach sprzedaży towarów związanych z rolnictwem na terenie województwa lubuskiego. W roku 2016 wykonano 21 analiz rynkowych nawozów mineralnych oraz 20 analiz środków ochrony roślin, a w roku 2018 - 12 analiz cen nawozów mineralnych.

Ceny poszczególnych produktów rolnych były wysyłane do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz do Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, a tam z kolei są rozpowszechniane poprzez strony internetowe i udostępniane ogólnopolskim programom telewizyjnym.

W latach 2016-2018 udzielono odpowiednio informacji dla 5.363, 5.331, 4.565 odbiorców.

(dowód: akta kontroli str. 144-187, 552-555, 574-788, 794-811)

8. Zadania wykonywane odpłatnie

LODR w badanym okresie wykonywał nieobowiązkowe usługi odpłatnie w zakresie określonym w art. 4 ust. 4 ustawy o jdr. Przychody z tych usług wynosiły: w 2016 – 1 139,0 tys. zł, 2017 – 994,7 tys. zł, 2018 – 917,5 tys. zł i stanowiły odpowiednio: 11,3%, 10%, 9,2% przychodów ogółem LODR. Spośród tych usług LODR nie realizował samodzielnie zadań w zakresie środków ochrony roślin. Ośrodek zlecał niektóre wykłady osobom spoza jednostki, oraz wynajmuje opryskiwacze. Koszty poniesione na zadania odpłatne realizowane przy udziale podmiotów zewnętrznych nie przewyższają kosztów wypłaconych tym podmiotom³⁵. Odpłatność za wykonywanie usług w badanym okresie została określona w zaopiniowanych przez Radę³⁶ oraz zatwierdzonych odpowiednio przez Zarząd Województwa i MRiRW cennikach³⁷.

Odpłatne szkolenia w zakresie środków ochrony roślin LODR przeprowadza w trybie Rozporządzenia MRiRW z dnia 08 maja 2013 r. w sprawie szkoleń w zakresie środków ochrony roślin³⁸ wg Programu Szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, określonego w załączniku 3 do w/w rozporządzenia. Program szkolenia podstawowego obejmuje m.in. wybrane zagadnienia w zakresie przepisów prawnych, charakterystykę i stosowanie środków ochrony roślin, integrowaną ochronę roślin (podstawowe wiadomości o organizmach szkodliwych i ich zwalczaniu oraz przegląd metod ochrony roślin), technikę wykonywania zabiegów w ochronie roślin (przygotowanie opryskiwacza do pracy), zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko, bezpieczeństwo i higiena pracy przy sprzedaży i stosowaniu środków ochrony roślin. Stosownie do wymogów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin³⁹ szkolenia te są przeznaczone dla użytkowników profesjonalnych⁴⁰, którzy mogą nabywać środki ochrony roślin oraz wykonywać zabiegi z zastosowaniem tych środków po ukończeniu przedmiotowych szkoleń (odpowiednio art. 28 pkt.1 i art. 41

³⁵ Koszt kursu podstawowego „Stosowanie środków ochrony roślin sprzętem naziemnym” wynosił 2237,50 zł, w tym wynajem opryskiwacza 100,00 zł i koszt za godzinę (maks. 14 godz.) wykładu: 60,00 zł.

³⁶ W dniu 04 lutego 2016 r. oraz w dniu 24 listopada 2017 r.

³⁷ Zgodnie z uchwałą nr 93/1135/16 Zarządu Województwa z dnia 08 marca 2016 r. w sprawie zatwierdzenia Cennika Usług oraz Zarządzeniem nr 2/2016 Dyrektora LODR z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie wprowadzenia cennika; zgodnie z Pismem MRiRW o sygnaturze: SAR.drw.6541.4.2.2017 z dnia 20.02.2018 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w cenniku oraz Zarządzeniem nr 4/2018 Dyrektora LODR z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie wprowadzenia cennika usług na rok 2018.

³⁸ Dz. U. z 2013 r. poz. 554.

³⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 455.

⁴⁰ Art. 2 pkt.24 ustawy, osoba fizyczna, która stosuje środki ochrony roślin w celach innych niż własne niezarobkowe potrzeby, w szczególności w ramach działalności gospodarczej lub zawodowej, w tym rolnictwie i leśnictwie.

pkt. 1 w/w ustawy). Dyrektor LODR wyjaśnił, iż *Szkolenia przeprowadzone ze stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji roślinnej i ochrony roślin w latach 2016 – 2018 dotyczyły w większości metod (nowatorskich, ulepszonych systemów) uprawy roślin i ich zabezpieczenia przed chorobami i szkodnikami, przy zastosowaniu najlepszych rozwiązań technologicznych. Tematy szkoleń związane były z atestacją opryskiwaczy, rozpoznawaniem chwastów i szkodników w uprawach rolniczych przy zastosowaniu nowatorskich technologii (np. drony), metodami uprawy bezorkowej, metodami uprawy strip-till (nowa technologia uprawy uproszczonej, inaczej pasowej). Uprawa w strip-tillu w wielkim uproszczeniu polega na uprawie gleby tylko w rzędach, do których wysiewane/sadzone są rośliny. Upowszechniana była również tematyka związana z nowoczesną uprawą zbóż, rzepaku, kukurydzy, produkcją ogrodnictwem i sadownictwem obejmującą zagadnienia stosowania nowoczesnych technologii upraw, nawożenia i ochrony roślin, z uprawą kukurydzy na ziarno, paszę, biogaz, z nowościami w uprawie zbóż towarowych, z nowymi odmianami upraw roślinnych, z nowoczesnymi maszynami rolniczymi w gospodarstwie rolnym (np. siewnik, opryskiwacz, agregat), z zabiegami i preparatami poprawiającymi potencjał biologiczny gleb uprawnych jako przykład nowatorskiego kierunku w produkcji rolniczej, z nowatorskimi metodami ograniczania populacji agrofagów z bioróżnorodności krajobrazu rolniczego, z techniką uprawy roli na środowisko glebowe i efektywność produkcji, z rolnictwem precyzyjnym (precyzja w rolnictwie to innymi słowy sposób prowadzenia gospodarstwa, wykorzystujący komputer i technologię GPS).*

Ponadto, Dyrektor wskazał, że *LODR, rozróżnia metody agrotechniczne nowatorskie (nowoczesne) od metod nienowoczesnych, gdyż te pierwsze nie były stosowane dotychczas, lub są stosowane od niedawna w bardzo wąskim zakresie. Nowatorskie metody agrotechniczne: siew bezorkowy, siew pasowy (strip till), precyzyjne rolnictwo, mapowanie pola (pobieranie próbek, wysiew nawozów).*

(dowód: akta kontroli str. 574-788, 812-854, 954-960)

9. Skargi i wnioski

W latach 2016-2018 do Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku nie wpłynęła żadna skarga ani wniosek dotyczące działalności Ośrodka.

(dowód: akta kontroli str.89-91, 855-856)

10. Kwalifikacje doradców LODR

Wykształcenie i staż zawodowy pracowników objętych badaniem⁴¹ były zgodne z wymaganiami na poszczególnych stanowiskach⁴².

Stwierdzono, iż badana próba doradców w latach 2016-2018 uczestniczyła łącznie w 225 szkoleniach z zakresu rolnictwa. Kadra merytoryczna posiadała uprawnienia doradcy rolniczego i rolnośrodowiskowego oraz podnosiła kwalifikacje poprzez udział m.in. w kursach prowadzenia ewidencji w książkach Rachunkowości Rolnej Polskiego FADN.

(dowód: akta kontroli str.857-858)

W okresie objętym kontrolą udział pracowników LODR w szkoleniach nieodpłatnych przeprowadzonych przez Centrum Doradztwa Rolniczego wynosił: 2016 rok – 82 osoby; 2017 rok – 123, 2018 rok – 57 , natomiast w szkoleniach płatnych wzięły udział tylko w 2016 roku - 3 osoby w zakresie szkolenia na doradcę rolnośrodowiskowego.

(dowód: akta kontroli str.859)

Z badania ankietowego przeprowadzonego wśród 47 pracowników LODR wynika między innymi, że:

⁴¹ Na podstawie losowo wybranej próby 20 doradców LODR.

⁴² Zgodnie z załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia MRiRW z 4 stycznia 2005 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę.

- ✓ większość pracowników wskazała, że pracodawca zapewnił im możliwość uczestniczenia w szkoleniach wspierających rozwój zawodowy, w szczególności z zakresu obowiązujących przepisów prawa (74,5%), metodyki pracy doradczej (73,3%), a także rachunkowości rolniczej, pozyskiwania środków pomocowych w ramach PROW 2014-2020, szacowania szkód łąwieckich, programu azotanowego oraz uprawy roślin i hodowli trzody chlewnej i bydła;
- ✓ większość ww. szkoleń organizowana była przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie;
- ✓ przeprowadzone szkolenia zostały ocenione przez ankietowanych doradców jako adekwatne do ich potrzeb w zakresie doradztwa rolniczego (86%);
- ✓ w ocenie 95,6% doradców wynagrodzenie nie spełniało motywującej roli do pracy, a przyjęty system podziału nagród, premii i przyznawania podwyżek nie był adekwatny do wykonywanych zadań;
- ✓ większość ankietowanych pracowników LODR (82,5%) dostrzega zagrożenie dla publicznego sektora doradztwa publicznego ze strony podmiotów prywatnych działających w tej sferze; jednak połowa z ankietowanych nie posiadała wiedzy ile takich podmiotów działa na terenie województwa lubuskiego;
- ✓ wśród zmian, które należałoby wprowadzić w funkcjonowaniu systemu doradztwa rolniczego, ankietowani pracownicy LODR wskazali m.in.: zmniejszenie zakresu obowiązków przypisanych doradcy (specjalizacja doradców), podwyższenie wynagrodzenia, zatrudnianie wykwalifikowanej kadry (zbyt mało pracowników z wykształceniem rolniczym i odpowiednim doświadczeniem, zwiększenie liczby doradców terenowych), organizację większej liczby szkoleń adresowanych do doradców (m.in. z zakresu technologii produkcji rolnej), usprawnienie współpracy pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi oraz dyrekcją a pracownikami terenowymi;
- ✓ w zakresie zmian w funkcjonowaniu LODR po zmianie podległości⁴³, ankietowani pracownicy wskazali w szczególności: wzrost zakresu obowiązków przy braku podwyżek płac, brak jasnej polityki kadrowej (coraz mniej doradców rolniczych, zatrudnianie osób niekompetentnych), brak współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, zła organizacja pracy Ośrodka, zwiększenie środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych w LODR; jednocześnie wielu z pracowników nie dostrzegło żadnych istotnych zmian.

(dowód: akta kontroli str.860-953)

Nadzór nad wykonywaniem zadań doradczych i rzetelnością sprawozdań LODR był sprawowany poprzez weryfikację formularzy/dokumentacji dostarczanej do Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw, oraz dokumentów potwierdzających wykonanie zadań (np. z form szkoleniowych, udzielanych porad/informacji).

Kierownictwo LODR sprawowało bezpośredni nadzór nad wykonywaniem zadań w PZDR oraz działach poprzez kontrolę wykonywanych prac poszczególnych pracowników (wykonanie planu pracy). Dyrekcja oraz kierownik działu Metodyki wielokrotnie uczestniczyli w wielu realizowanych działaniach i nadzorowali jej przebieg i zgodność dokumentów danej formy.

(dowód: akta kontroli str.16-81,137-143, 551)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

⁴³ Z dniem 20 sierpnia 2016 r. jednostki doradztwa rolniczego podlegają ministrowi właściwemu ds. rozwoju wsi.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność LODR w zbadanym obszarze. Stwierdzone drobne uchybienia formalne w regulaminie Ośrodka i trybie zatrudnienia dwóch osób, bez spełnienia ustawowych wymogów, nie wpłynęły negatywnie na funkcjonowanie Ośrodka.

Właściwa organizacja LODR umożliwiała efektywną realizację zadań ustawowych, poprzez prawidłowe i terminowe opracowywanie i realizację rocznych programów działalności, rzetelność sprawozdań z ich realizacji oraz przeprowadzanie, przez doradców posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, szkoleń i działań doradczych uwzględniających potrzeby rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

OBSZAR

II. Sposób organizacji i działania wodr w zakresie zapewnienia prawidłowego wykorzystania środków otrzymanych z budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

1. Struktura przychodów LODR.

W badanym okresie przychody ogółem LODR wynosiły: 2016 r. – 10.056,7 tys. zł (94,8% wykonania planu), 2017 r. – 9.867,4 tys. zł (90,1%), 2018 r. – 10.022,1 tys. zł (90,3%), a wysokość ww. przychodów na jednego pracownika LODR: 69.935,06 zł, 71.245,04 zł, 81.413,92 zł.

Dotacje z budżetu państwa wzrosły w tym czasie o 8,2%, tj. o 473,9 tys. zł, wynosząc odpowiednio 5.802,2 tys. zł (57,7% ogółu przychodów), 6.029,5 tys. zł (61,1%) do 6.276,1 tys. zł (62,6%), w tym:

- dotacja celowa na działalność statutową – 5.364,0 tys. zł (92,4% dotacji z budżetu państwa), 5.425,6 tys. zł (90,0%), 6.023,6 tys. zł (96,0%);
- dotacja celowa na wsparcie funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (dotacja SIR) – 201,2 tys. zł (3,5%), 231,1 tys. zł (3,8%), 252,5 tys. zł (4,0%);
- dotacja celowa na wydatki majątkowe: 2016 r. – 237,0 tys. zł (4,1%) i rezerwa celowa w 2017 r. – 372,8 tys. zł (6,2%).

Wykonanie zaplanowanych przychodów z działalności gospodarczej miało tendencję spadkową i stanowiło w ww. okresie: 92,4%, 83,4%, 81,4%. Zmniejszyła się wielkość uzyskiwanych przychodów o 689,8 tys. zł, tj. o 16,2%, i wynosiła odpowiednio: 4.249,1 tys. zł (42,3% ogółu przychodów ogółem), 3.825,7 tys. zł (38,8%), 3.559,3 tys. zł (35,5%), generowanych z działalności w zakresie (w kwocie powyżej 100 tys. zł) odpowiednio:

- wypełnianie wniosków UE: 1.122,9 tys. zł (25,8%), 987,8 tys. zł (29,7%), 917,5 tys. zł (25,8%),
- prowadzenie ksiąg rachunkowych: 508,2 tys. zł (12,0%), 534,3 tys. zł (14,0%), 533,1 tys. zł (15,0%),
- organizacja targów i wystaw: 280,9 tys. zł (6,6%), 273,7 tys. zł (7,2%), 295,0 tys. zł (8,3%),
- działalność wydawnicza i poligraficzna: 268,9 tys. zł (6,3%), 147,0 tys. zł (3,8%), 152,4 tys. zł (4,3%),
- organizacja kursów i szkoleń: 118,3 tys. zł (2,8%), 119,3 tys. zł (3,1%), 245,7 tys. zł (6,9%),
- usługi hotelowe, gastronomiczne, grzewcze: 1.689,7 tys. zł (39,8%), 1.590,3 tys. zł (41,6%), 1.268,7 tys. zł (35,6%),
- przychody z tytułu wykorzystania mienia: 31,3 tys. zł (0,7%), 33,8 tys. zł (0,9%), 41,0 tys. zł (1,2%),
- przychody z tytułu zbycia mienia, w 2016 r. – 3,0 tys. zł (0,07%).

(dowód: akta kontroli str.961-1028, 1032)

Wysokość przychodów z działalności gospodarczej na jednego pracownika merytorycznego (z uwzględnieniem kadry zarządzającej) kształtowała się w kontrolowanych latach w kwotach: 47.796,77 zł, 45.183,29 zł i 45.490,39 zł, a przychodów z odpłatnie wykonywanej działalności doradczej: 14.339,92 zł, 13.309,51 zł, 14.490,39 zł.

(dowód: akta kontroli str.1026-1028)

W badanych latach LODR nie wykorzystał dotacji z budżetu państwa:

- 2017 r.: 240.453,21 zł, w tym wydatki: bieżące 227.565,47 zł (z rezerwy celowej 227.171,29 zł); majątkowe 12.887,74 zł (z rezerwy celowej 12.164,87 zł), zwrot terminowy 10.01.2018 r. Niewykorzystanie dotacji – jak wyjaśniła Główna Księgowa – wiązało się z zbyt późnym (26.09.2017 r.) przekazaniem dotacji z rezerwy celowej (600 tys. zł na finansowanie zadań bieżących LODR) co uniemożliwiło wydatkowanie jej w pełnej wysokości (niewykorzystano: 154,4 tys. zł na podróże służbowe; 72,8 tys. zł na usługi obce; 0,4 tys. zł na ZUS), w przypadku wydatków majątkowych oszczędności powstały w wyniku zastosowania procedur zapytań ofertowych,
- 2018 r.: 10.997,14 zł, w tym: wydatki bieżące 2.350,12 zł; wydatki majątkowe 8.647,02 zł (oszczędności jak powyżej), zwrot terminowy 7.01.2019 r.

(dowód: akta kontroli str.1033-1048)

2. Dotacje na działalność LODR przekazywane przez MRiRW

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Minister) udzielał LODR dotacji celowych na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o jdr (dotacje), na podstawie zawieranych umów z LODR, które określały m.in.: warunki przyznania dotacji, zakres rzeczowy zadań, planowane koszty realizacji zadań, tryb wywykorzystania i rozliczenia dotacji, oraz zakres sprawozdawczości związany z realizacją tych zadań.

LODR jest zobowiązany, wg umowy, do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji i wydatków dokonywanych z tych środków oraz przychodów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁴, w sposób umożliwiających identyfikację poszczególnych operacji księgowych.

W 2016 r.: umową z 4.02.2016 r.⁴⁵ + aneks z 8.03.2016 r. Minister przekazał LODR 5.601,0 tys. zł (wykonanie 100%), w tym:

5.364,0 tys. zł (100% wykorzystania) z przeznaczeniem na: materiały i energia – 210,0 tys. zł (100%), usługi obce + remontowe – 238,0 tys. zł (100%), wynagrodzenia osobowe i bezosobowe – 3.884,0 tys. zł (100%), świadczenie na rzecz osób fizycznych – 55,0 tys. zł /BHP/ (100%), ubezpieczenia społeczne i składki na FP – 672,0 tys. zł (100%), podatki – 45,0 tys. zł (100%), krajowe podróże służbowe – 136,0 tys. zł (100%), odpisy na ZFŚS – 124,0 tys. zł (100%)

237,0 tys. zł (100%) na wydatki majątkowe (zakupy inwestycyjne: samochód BUS, klimatyzatory, kserokopiarki, piec do CO);

(dowód: akta kontroli str.1049-1067)

W 2017 r.: umową z 6.02.2017 r.⁴⁶ + aneks z 26.09.2017 r. Minister przekazał LODR 7.162,0 tys. zł (wykonanie 99,6%), w tym:

- 6.026,0 tys. zł (wykonanie 5.798,4 tys. zł /96,2%) z przeznaczeniem: materiały i energia – 330,0 tys. zł (wykonanie 303,0 tys. zł /91,8%), usługi obce – 458,0 tys. zł (182,0 tys. zł /39,7%), wynagrodzenia osobowe i bezosobowe – 3.936,0

⁴⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 1047, ze zm.

⁴⁵ Nr SAR/Drw-DC-WORD-4/2016, aneksami nr 1, 2, 3 do ww. umowy z odpowiednio 8.03.2016 r., 15.09.2016r., 27.12.2016 r.

⁴⁶ Nr SAR/Drw-DC-WODR-4/2017, aneks z 26.09.2017 r.

tys. zł (100%), świadczenie na rzecz osób fizycznych /BHP/ – 55,0 tys. zł (100%), składki na ubezpieczenia społeczne i FP – 682,0 tys. zł (663,6 tys. zł /97,3%), podatki i opłaty – 45,0 tys. zł (43,0 tys. zł /95,6%), pozostałe koszty – 520,0 tys. zł, odpisy na ZFŚS – 124,0 tys. zł (100%), pozostałe wydatki na funkcjonowanie (delegacje krajowe służbowe, szkolenia pracowników) – 120,0 tys. zł (100%),

- 1.136,0 tys. zł (1.123,1 tys. zł /98,9%) na wydatki majątkowe: związane z budownictwem – 325,0 tys. zł (100%) na termomodernizację budynku w Kalsku + montaż wiaty metalowej; zakupy inwestycyjne – 811,0 tys. zł (zakup: estrada z zadaszeniem, drzwi ppoż., 11 samochodów osobowych, plandeki na wiatę);

(dowód: akta kontroli str.1068-1095)

W 2018 r.: umową z 26.02.2018 r.⁴⁷ + aneksy z 13.09.2018 r. i 31.12.2018 r., Minister przekazał LODR 6.900,0 tys. zł (wykonanie 99,8%) w tym:

- 6.026,0 tys. zł (wykonanie 6.023,6 tys. zł /99,96%) z przeznaczeniem: materiały i energia – 631,0 tys. zł (629,1 tys. zł /99,7%), usługi obce – 458,0 tys. zł (100%), wynagrodzenia – 3.936,0 tys. zł (3.935,6 tys. zł /99,99%), świadczenie na rzecz osób fizycznych – 52,0 tys. zł (100%), składki na ubezpieczenia społeczne i FP – 668,0 tys. zł (100%), podatki i opłaty – 45,0 tys. zł (100%), pozostałe koszty (odpisy na ZFŚS, delegacje krajowe, szkolenia) – 236,0 tys. zł (100%),
- 874,0 tys. zł na wydatki majątkowe (wykonanie 865,4 tys. zł /99,0%): związane z budownictwem (modernizacja pokrycia dachowego z naprawą konstrukcji dachowej oraz przemurowanie kominów na obiekcie Pałacu w Gliźnie – 766,0 tys. zł (764,8 tys. zł /99,8%), wykonanie sufitu w holu wejściowym budynku w Kalsku – 32,0 tys. zł (26,4 tys. zł /82,5%); zakupy inwestycyjne – 76,0 tys. zł (zakup: drzwi ppoż., systemu monitoringu, gilotyny elektrycznej, kserokopiarki): 74,2 tys. zł /97,6%.

(dowód: akta kontroli str.1095-1122)

Umowami zawartymi z LODR Minister udzielał Ośrodkowi dotacje celowe na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020⁴⁸, w celu wsparcia funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i obszarach wiejskich (SIR), w tym poprzez realizację Planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 na poziomie województwa lubuskiego w zakresie SIR):

- w 2016 r.: umową z 9.08.2016 r.⁴⁹ + aneks z 29.12.2016 r. Minister przekazał LODR dotację w kwocie 405,0 tys. zł⁵⁰ (wykonanie 201,2 tys. zł /49,7%), z przeznaczeniem na: materiały i energia – 150,0 tys. zł (56,1 tys. zł /37,4%), pozostałe usługi obce – 57,0 tys. zł (56,4 tys. zł /99,0%), wynagrodzenia – 155,0 tys. zł (72,7 tys. zł /46,9%), składki na ubezpieczenie społeczne i FP – 28,0 tys. zł (12,5 tys. zł /44,6%), pozostałe koszty (podróże służbowe krajowe) – 15,0 tys. zł (3,5 tys. zł /23,3%);
- w 2017 r.: umową z 24.07.2017 r.⁵¹ + aneks z 3.11.2017 r. Minister przekazał LODR dotację w kwocie 300,0 tys. zł⁵² (wykonanie 231,1 tys. zł

⁴⁷ Nr SAR/Drw-DC-WODR-4/2018.

⁴⁸ Dz.U. poz. 249 i 1888.

⁴⁹ Nr PT-zks-540-16/2016.

⁵⁰ z tego finansowanie unijne w wysokości 258,0 tys. zł (63,7%) i współfinansowanie krajowe – 147,0 tys. zł (36,3%).

⁵¹ Nr PT-zk-073-7/2017.

⁵² z tego finansowanie unijne w wysokości 191,0 tys. zł (63,7%) i współfinansowanie krajowe – 109,0 tys. zł (36,3%).

- /77,0%), z przeznaczeniem na: materiały i energia – 26,0 tys. zł (11,6 tys. zł /44,4%), usługi obce – 170,0 tys. zł (132,7 tys. zł /78,1%), wynagrodzenia – 83,0 tys. zł (71,4 tys. zł /86,0%), składki – 11,0 tys. zł (11,3 tys. zł /102,7%), pozostałe koszty – 10,0 tys. zł (4,1 tys. zł /41,0%);
- w 2018 r.: umową z 20.06.2018 r.⁵³ + aneks z 31.12.2018 r. Minister przekazał LODR dotację w kwocie 300,0 tys. zł⁵⁴ (wykonanie 252,5 tys. zł /84,2%), z przeznaczeniem na: materiały i energia – 9,0 tys. zł (5,8 tys. zł /6,4%) , usługi obce – 182,0 tys. zł (142,0 tys. zł /78,0%), wynagrodzenia – 86,0 tys. zł (85,4 tys. zł /99,3%), składki na ubezpieczenie społeczne i FP – 14,0 tys. zł (13,5 tys. zł /96,4%), delegacje – 9,0 tys. zł (5,8 tys. zł /64,4%).
(dowód: akta kontroli str.1123-1206)

W badanym okresie LODR dokonywał zwrotu niewykorzystanych dotacji SIR:

- 2016 r.: 203.790,77 zł, zwrot w umownym terminie 3.01.2017 r.; przyczyny zwrotu: niemożliwość kwalifikowania kosztów, na podstawie not księgowych i faktur wewnętrznych, ponoszonych na majątku własnym w ramach projektów planu operacyjnego 2016-2017, które musiały zostać sfinansowane z dotacji celowej Ośrodka; wycofanie się partnera SIR z realizacji projektów spowodowane ww. ograniczeniem finansowym; oszczędności jakie pojawiły się w ramach realizowanych zadań;
- 2017 r.: 68.932,70 zł, zwrot terminowy 1.01.2018 r.; przyczyny: niewykorzystana pula środków na operacje realizowane przez partnerów sieci, oszczędności jakie pojawiły się w ramach realizowanych zadań;
- 2018 r.: 47.546,01 zł, zwrot terminowy 7.01.2019 r.; przyczyny: niewykorzystana pula środków na operacje realizowane przez partnerów sieci, oszczędności jakie pojawiły się w ramach realizowanych zadań.

(dowód: akta kontroli str.1033-1048)

Nie odnotowano w kontrolowanym okresie zwrotu dotacji jako środków pobranych niezależnie lub w nadmiernej wysokości, zgodnie z art. 168-169 ufp i postanowieniami ww. umów.

Planowane i wykorzystane kwoty dotacji celowych zostały prawidłowo wykazane w sprawozdaniach z działalności LODR, sprawozdaniu z realizacji plany finansowego i rozliczenia dotacji za lata 2016 – 2018. Minister nie żądał dodatkowych informacji i wyjaśnień odnośnie przekazywanych sprawozdań w zakresie finansowym .

(dowód: akta kontroli str.961-1024, 1049-1206)

3. Wykorzystanie środków z dotacji

LODR wydatkował w badanym okresie przyznane dotacje celowe na działalność statutową i na wsparcie funkcjonowania SIR w sposób zgodny z celami i zadaniami na jakie zostały przyznane. Przedmiotowa analiza próby wydatków⁵⁵ (kwoty ogółem finansowanej z ww. dotacji pomniejszonej o koszty wynagrodzenia wraz z pochodnymi) w łącznej kwocie 2.080,0 tys. zł, w tym wydatki majątkowe – 1.985,8 tys. zł + zakup węgla – 184,1 tys. zł (dotacje na działalność statutową), tj. 37,1% próby, i 144,6 tys. zł (dotacje SIR) stanowiącej 34,6% próby potwierdziła, że wydatki te były wyszczególnione w umowach przyznających LODR ww.dotacje (plany wydatków na realizację zadań z zakresu doradztwa rolniczego; zakres rzeczowy i finansowy wydatków majątkowych) i zostały wydane zgodnie z przeznaczeniem i w zaplanowanych kwotach.

(dowód: akta kontroli str.1207-1214)

⁵³ Nr PT-zk-073-6/2018.

⁵⁴ z tego finansowanie unijne w wysokości 191,0 tys. zł (63,7%) i współfinansowanie krajowe – 109,0 tys. zł (36,3%).

⁵⁵ Stanowiącej w kontrolowanych latach (dotacja na działalność statutową) odpowiednio: 30,9%, 45,7% i 31,1% oraz (dotacji na wsparcie funkcjonowania SIR): 46,4%, 15,44% i 44,2%.

Na podstawie próby 10 wydatków⁵⁶ o łącznej wartości 2.736.977,82 zł stwierdzono między innymi, że wydatków tych dokonano w wyniku:

- przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego (przebudowa/modernizacja pokrycia dachowego z naprawą konstrukcji dachowej oraz przemurowanie kominów na obiekcie pałacu w Gliźnie, termomodernizacja – ocieplenie elewacji budynku hotelowego przy ODR w Kalsku, zakup 11 sztuk samochodów osobowych) oraz zapytania o cenę (zakup opału – węgiel groszek)⁵⁷, przewidzianych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵⁸;
- wyboru wykonawcy zamówienia nie przekraczającego równowartości 30.000 euro na podstawie postanowień *Regulaminu wydatkowania środków publicznych*⁵⁹ obowiązującego w LODR (zakup monitoringu wizyjnego, pieca C.O. – kotła z automatycznym podajnikiem i samochodu 9-osobowego dostawa, a także klimatyzatorów wraz z montażem); wyboru każdorazowo dokonano na podstawie ofert zebranych od co najmniej trzech oferentów.

(dowód: akta kontroli str. 1362-1573)

4. Koszty realizacji zadań w LODR

Koszty ogółem działalności LODR w latach 2016 – 2018 wynosiły odpowiednio: 9.941,2 tys. zł (95,6 planu), 9.776,8 tys. zł (89,3%), 9.887,2 tys. zł (89,1%), i dotyczyły:

- 2016 r.: działalność statutowa – 5.364,0 tys. zł (54,0% ogółu kosztów), działalność gospodarcza – 4.346,0 tys. zł (43,7%), dotacja celowa SIR – 201,2 tys. zł (2,0%), wydatki majątkowe – 28,0 tys. zł (0,3%);
- 2017 r., odpowiednio: 5.798,4 tys. zł (59,3%), 3.720,7 tys. zł (38,1%), 231,1 tys. zł (2,4%), 26,6 tys. zł (0,2%);
- 2018 r.: 6.023,6 tys. zł (60,9%), 3.611,1 tys. zł (36,5%), 252,5 tys. zł (2,6%).

W ww. latach w odniesieniu do ogółem wykonanych kosztów – 29.606,2 tys. zł, środki były wydatkowane na:

- wynagrodzenia osobowe – 17.756,9 ty. zł (60,0%),
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia – 3.222,8 tys. zł (10,9%),
- pozostałe koszty – 4.812,4 tys. zł (16,3%),
- wydatki majątkowe – 2.429,8 tys. zł (8,2%).

Koszty LODR były ewidencjonowane z podziałem na kategorie zadań określonych w ustawie o jdr, tj. usługi bezpłatne i odpłatne. LODR rejestruje koszty (koszty rodzajowe) według podziału: działalność statutowa finansowana z dotacji celowej, wsparcie funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (SIR) – współfinansowane z dotacji celowych, działalność gospodarcza finansowana z przychodów usług odpłatnych.

(dowód: akta kontroli str. 961-1024)

Według RB-BZ2 – rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym za kontrolowane lata, koszt jednostkowy miernika⁶⁰ zadania 21.5.5. Doradztwo rolnicze 21.5.5.3. Działalność doradcza, informacyjna i upowszechnieniowa wynosił: 2016 r. – 109,33 zł (wydatki

⁵⁶ Próbą objęto wydatki poniesione w latach 2016-2018 na zakup: samochodu 9-osobowego, klimatyzatorów, pieca C.O. oraz węgla (2016 r.), jedenastu samochodów osobowych, termomodernizacji budynku LODR, węgla (2017 r.), przebudowę (modernizację) pokrycia dachowego z naprawą konstrukcji dachowej oraz przemurowanie kominów na obiekcie Pałacu w Gliźnie oraz systemu monitoringu i węgla (2018 r.).

⁵⁷ Zaproszenie do składania ofert w trybie zapytania o cenę kierowano każdego roku do 5 wykonawców.

⁵⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.

⁵⁹ Regulamin wydatkowania środków publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości 30.000 euro został wprowadzony zarządzeniem nr 5a/2014 Dyrektora LODR z 16.04.2014 r.

⁶⁰ 2016 r. – liczba odbiorców usług doradczych, informacyjnych i upowszechnieniowych w osobach, 2017-2018 – ilość usług doradczych, informacyjnych i upowszechnieniowych (w osobach).

kasowe dotacji z budżetu)⁶¹, 2017 r. – 201,66 zł (wydatki kasowe ogółem), 2018 r. – 154,30 zł, i zmniejszył się w tym czasie o 18,6%, tj. o 35,20 zł.

Przewidywana wartość miernika, wg RB-BZ2, wyniosła w ww. okresie 52 540 a stopień realizacja jego wzrósł o 31,1%, stanowiąc odpowiednio: 53 068, 52 595, 69 577.

(dowód: akta kontroli str.1029-1031)

Odnosnie systemu księgowania operacji finansowych w LODR, Główna Księgową wyjaśniła, że koszty Ośrodka nie były ewidencjonowane z podziałem na kategorie zadań określonych w ustawie o jednostkach doradztwa rolniczego. System księgowania użytkowany w LODR nie gwarantuje wyliczenia kosztów jednostkowych w poszczególnych rodzajach zadań ustawowych, w latach 2016-2018. Gospodarka finansowa Ośrodka prowadzona jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej oraz sporządzania planu finansowego jednostek doradztwa rolniczego.

W ww. rozporządzeniu nie ma mowy o tym, aby jednostki musiały prowadzić ewidencję kosztów wg poszczególnych zadań określonych w ustawie.

Ośrodek prowadzi wyodrębnioną ewidencję księgową w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych zarówno w działalności statutowej jak i działalności gospodarczej. Przyjęte zasady prowadzenia rachunkowości umożliwiają sporządzanie wszystkich sprawozdań finansowych obowiązujących w Ośrodku. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawozdawczość składaną przez Ośrodek uznawało za wystarczającą i zatwierdzało ją bez zastrzeżeń. Rozliczenie roczne z wykonywania zadań określonych w umowie na dotację celową sporządzane jest zgodnie z załącznikiem do umowy.

(dowód: akta kontroli str.1269-1270)

Wysokość kosztów ogółem na jednego pracownika LODR wynosiła w badanym okresie: 69.131,91 zł, 70.590,32 zł, 80.318,52 zł, a udział kosztów finansowanych z dotacji do kosztów ogółem wynosił: 54,0%, 59,3%,60,9%.

(dowód: akta kontroli str.1026-1027)

Odnosnie kryteriów i przesłanek, którymi LODR kierował się przy planowaniu osiągnięcia określonych celów Ośrodka w celu dokonania doboru optymalnych metod i środków realizacji tych celów oraz planowaniu poniesienia określonych nakładów na realizację zadań ustawowych przez LODR poprzez zakładanie osiągnięcia najlepszych efektów z tych nakładów, Główna Księgową wyjaśniła, że MRiRW nie wymaga od LODR Kalsk szczegółowego rozliczenia finansowego poszczególnych zadań usług doradczych.

Wykonanie planu działalności wynika z ustawy o JDR. Od 2017 r. MRiRW narzuca WODR priorytety, które muszą być uwzględnione w Programie Działalności, a następnie kontroluje ich wykonanie. Realizując wytyczone zadania Ośrodek liczy się z kosztami związanymi z ich realizacją, a także uwzględnia formy i metody działań. Mając wieloletnie doświadczenie w pracy z rolnikami, najefektywniejszą formą jest porada indywidualna, której świadczymy najwięcej. Dzięki tej metodzie efektywność pracy doradcy/specjalisty jest największa, z uwagi na to, że rolnik pyta o informację, która bezpośrednio dotyczy jego gospodarstwa rolnego i dzięki wspólnej rozmowie może wdrożyć ją w życie. Dużą skutecznością w praktykowaniu wiedzy cieszą się porady, pokazy oraz wyjazdy studyjne, gdzie rolnicy mają rzetelny i bezpośredni kontakt z zagadnieniami, które ich interesują.

Plan finansowy sporządzany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej oraz sporządzania planu finansowego jednostek doradztwa rolniczego.

Przychody i koszty w planie finansowym LODR ujęte są w oparciu o:

⁶¹ z uwzględnieniem wydatków ogółem 189,50 zł.

- dane o wysokości środków przewidzianych dla Ośrodka w ogłoszonej ustawie budżetowej na dany rok części 33 – Rozwój wsi, w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo, w rozdziale 01002 – wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego,
- kalkulacje szacunkowe oparte na danych historycznych, dotyczących przychodów i kosztów dotacji statutowej i prowadzonej działalności gospodarczej,
- kwoty na realizację zadań zleconych, wynikających ze złożonych i realizowanych projektów.

(akta kontroli str.1271-1277)

5. Zatrudnienie i wynagrodzenie doradców.

Przeciętne zatrudnienie w badanym okresie (w przeliczeniu na pełne etaty) w LODR zmniejszyło się z 143,8 do 123,1 etatów, tj. o 20,7 etatów (o 14,4%), w tym: pracownicy administracyjni o 13,3 etatów (o 24,2%), a pracownicy merytoryczni ogółem o 7,4 etaty (o 8,7%).

W latach 2016–2018 zmniejszała się liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych: w Ośrodku z 21,7 do 17,5 etatów, a w PZDR z 63,2 do 60.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na etat⁶² zwiększyło się w tym czasie z 3.131,66 zł do 3.731,38 zł, tj. o 599,72 zł (o 19,2%).

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto ogółem w województwie lubuskim wynosiło: 2016 r. – 3.541,91 zł, 2017 r. – 3.754,54 zł, a w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybołówstwie odpowiednio: 4.640,83 zł i 4.751,61 zł.

(dowód: akta kontroli str.1215, 1261-1262)

Przeciętna liczba doradców rolnych⁶³ wynosiła w kontrolowanym okresie odpowiednio: 63,2, 59,9 i 60,0 osób, zmniejszając się o 3,2, tj. o 5,1%.

W latach 2016 – 2018 roczne wynagrodzenie brutto doradców wynosiło odpowiednio:

- najwyższe: 63.471,36⁶⁴ zł, 66.030,60 zł, 68.575,72 zł, wzrastając w tym czasie o 5.104,36 zł, tj. o 8,0%,
- przeciętne: 45.253,62 zł, 43.338,46 zł, 47.194,60 zł, wzrost o 1.940,98 zł, tj. o 4,3%,
- najniższe: 28.232,95 zł, 26.243,77 zł, 30.448,30 zł, wzrost o 2.215,35 zł, tj. o 7,9%.

W tym czasie zrezygnowało odpowiednio: 4, 12 i 9 doradców z zatrudnienia w LODR, przy liczbie nowozatrudnionych: 6, 6, 7. W latach 2017-2018 z zatrudnienia zrezygnowało ogółem 7 kandydatów (3 z powodu niskiego wynagrodzenia, 2 znalazły inne zatrudnienia, 2 nie zgłosiły się na kwalifikację).

(dowód: akta kontroli str.1262)

Dwóch pracowników LODR (wg zapisów 47 ankiet pracowników) poza zatrudnieniem w Ośrodku, wykonywało usługi doradcze w ramach podmiotów prywatnych.

(dowód: akta kontroli str.860-953)

6. Gospodarowanie majątkiem LODR

Wartość netto środków trwałych LODR w latach 2016–2018 zwiększyła się z 3.063,8 tys. zł do 4.523,2 tys. zł, tj. o 47,6% (o 1.459,4 tys. zł).

Wg stanu na 31.12.2018 r. LODR dysponuje 10 działkami (w tym 2 niezabudowane i 2 rekreacyjne) o powierzchni 188 861 m² o wartości prawa użytkowania gruntu –

⁶² 2016 r. – 3.131,66 zł, 2017 r. – 3.432,76 zł, 2018 r. – 3.731,38 zł.

⁶³ Do wyliczeń pominięto osoby pracujące przez niepełny rok i długotrwale nieobecne (urlopy bezpłatne, chorobowe, macierzyńskie, itp.).

⁶⁴ Do wyliczeń rocznych wynagrodzeń uwzględniono wszystkie składniki wynagrodzenia, za wyjątkiem nagród jubileuszowych oraz wynagrodzenia z umów zleceń i odzieło jeżeli były one związane z wykonywaniem zadań LODR.

151,8 tys. zł; budynki i budowle (7 pozycji⁶⁵) o powierzchni użytkowej 7 464 m² oraz ogrodzenie o długości 376 mb, o wartości 3.268,3 tys. zł; 28 pozycji środków transportu (w tym 20 samochodów osobowych) o wartości 627,2 tys. zł netto.

Dwa budynki o wartości ogółem 420,9 tys. zł i powierzchni 960 m² – magazyn paszowy i biurowiec w Lubniewicach są niewykorzystywane do realizacji zadań ustawowych.

(dowód: akta kontroli str.1234-1245)

Koszty utrzymania głównych składników majątkowych Ośrodka, w latach 2016–2018 kształtowały się odpowiednio:

- budynki LODR w Kalsku: 515,6 tys. zł, 552,3 tys. zł, 600,4 tys. zł, w tym najwięcej (powyżej 80,0 tys. zł) na: opał – 235,1 tys. zł, 260,0 tys. zł, 283,6 tys. zł /45,6%, 47,1%, 47,2%/; energia elektryczna – 110,4 tys. zł, 100,4 tys. zł, /21,4%, 18,2%/; usługi remontowe w 2018 r. – 96,2 tys. zł /16,0%/. Koszty były finansowane: 32,8% z dotacji, 67,2% z działalności gospodarczej (2016 r.); 44,3%, 55,7% (2017 r.); 54,4%, 45,6% (2018 r.);
- biurowiec w Lubniewicach: 21,7 tys. zł, 34,2 tys. zł, 15,7 tys. zł, w tym najwięcej na usługi remontowe w 2017 r. – 19,2 tys. zł /57,4%/. Koszty sfinansowano, z dotacji: 99,3%, 99,2%, 97,2% oraz z działalności gospodarczej: 0,7%, 0,8%, 2,8%;
- Pałac w Gliźnie: 68,4 tys. zł, 58,9 tys. zł, 45,6 tys. zł, w tym najczęściej odpowiednio na: energia elektryczna – 17,4 tys. zł, 15,1 tys. zł, 9,5 tys. zł /25,4%, 25,6%, 20,8%/; opał – 16,3 tys. zł, 19,4 tys. zł, 9,4 tys. zł /23,8%, 32,9%, 20,6%/. Jedynym źródłem finansowania kosztów była działalność gospodarcza.

Powyższe koszty stanowiły w poszczególnych latach: 23,8%, 22,8%, 20,4% ogółem kosztów bez wynagrodzeń i ich pochodnych.

(dowód: akta kontroli str.1250-1252)

Majątek posiadany przez LODR był wystarczający do realizacji zadań ustawowych. W kontrolowanym okresie, tylko w maju 2018 r. dyrektor LODR zwracał się do Ministra o wyrażenie zgody na podjęcie decyzji w sprawie przekraczającej zwykły zarząd w rozumieniu art. 8 ust. 3 ustawy o jdr, a dotyczącej sprzedaży prawa wieczystego użytkowania nieruchomości wraz z prawem własności. Minister odmówił zgody na ww. czynność.

(dowód:akta kontroli str.1248)

W latach 2016–2018 LODR ponosił koszty korzystania z obcych składników majątkowych – czynsze PZDR:

- 2016 r. – ogółem 129.171,47 zł (czynsz 10 pzd), w tym płatne z dotacji: 109.369,82 zł (84,7%), z działalności gospodarczej: 19.801,65 zł (15,3%),
- 2017 r. – ogółem 128.576,38 zł (10 pzd, od V.2017 r. 9 pzd), w tym odpowiednio: 116.420,89 zł (90,6%), 12.155,49 zł (9,4%),
- 2018 r. – ogółem 126.928,78 zł (9 pzd), w tym: 113.247,82 zł (89,2%), 13.680,96 zł (10,8%).

(dowód: akta kontroli str.1249)

Odnosnie planów utrzymania i zagospodarowania Pałacu w Gliźnie (którego działalność generowała w latach 2016–2018 stratę finansową, odpowiednio: 229,3 tys. zł, 287,4 tys. zł i 284,1 tys. zł) i biurowca w Lubniewicach, Dyrektor LODR

⁶⁵ Budynek Kalsk ABCD, wiata samochodowa, 2 magazyny, budynek mieszkalny, pałac Glisno, biurowiec Lubniewice: zwiększenia wartości: 2016 r.: 8 tys. zł - montaż instalacji p.poż. w Pałacu w Gliźnie, 56 tys. zł - modernizacja dziedzińca i patio w Kalsku, 14 tys. zł - modernizacja sal wykładowych w Kalsku; 2017 r.: 339 tys. zł - termomodernizacja budynku w Kalsku, 33 tys. zł - montaż drzwi p.poż. w Kalsku, 5 tys. zł - modernizacja dziedzińca w Kalsku; 2018 r.: 12 tys. zł - przebudowa łazienek w Kalsku, 11 tys. zł - montaż przegrody p.poż. w Kalsku, 26 tys. zł - wykonanie sufitu w holu w Kalsku, 765 tys. zł - przebudowa pokrycia dachowego w Pałacu w Gliźnie.

wyjaśnił, że do 2017 roku część administracyjna oddziału Lubniewice, kompleks pałacowy w Gliźnie i PZDR w Sulęcinie funkcjonowały w osobnych obiektach i miejscach. W celu obniżenia kosztów utrzymania podjąłem decyzje we wrześniu 2017 roku, aby zostały one umieszczone w jednym miejscu w pałacu w Gliźnie.

- W związku ze specyficznym położeniem pałacu i niskim obłożeniem części hotelowej wysłałem pismo do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (z dnia 23.04.2019 r.) w celu rozważenia możliwości stworzenia w naszych obiektach placówki przejściowej dla polskich repatriantów ze wschodu. Sprawa jest w toku.
- Rozważana jest również przez ze mnie ewentualna możliwość umieszczenia w naszych obiektach pracowników z Ukrainy zatrudnionych w okolicznych zakładach pracy.
- W 2018 roku wykonano remont dachu w Pałacu w Gliźnie. W dalszej perspektywie przewidywane jest zaprojektowanie i wykonanie elewacji pałacu i zabytkowego obiektu znajdującego się w przyległym parku. Na bieżąco przeprowadzane są remonty: nowa glazura na korytarzach, odwodnienie terenu przy pałacu, prace malarskie korytarzy. Część pałacu w Gliźnie jest we władaniu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolniczego, co powoduje różnego rodzaju komplikacje związane z zagospodarowaniem i utrzymaniem obiektu. W dalszej perspektywie będę dążył, aby władał tym obiektem jeden zarządca. Obecnie prowadzę aktualnie w tej sprawie rozmowy z dyrektorem KOWR w Gorzowie Wlkp.

Biuro w Lubniewicach był planowany do wydzierżawienia. W naszej gazecie Lubuskie Aktualności Rolnicze były ogłoszenia o wynajęciu budynku, ukazywały się one od lipca 2017 r. do stycznia 2018 r., jednak nie odniosły one skutku. W związku z powyższym planuję dany obiekt przeznaczyć do sprzedaży lub za zgodą Ministra, przekazanie innej osobie prawnej państwowej lub samorządowej.

(dowód: akta kontroli str. 212-214)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację zadań w powyższym obszarze.

Dotacje celowe z budżetu Państwa umożliwiały LODR efektywną i prawidłową realizację zadań ustawowych. Środki te zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, przy zachowaniu zasad uczciwej konkurencji, oraz rozliczone z należytą starannością. Posiadany przez LODR majątek trwały był w miarę możliwości prawidłowo zagospodarowany i gwarantował właściwe wykonanie zadań statutowych.

OBSZAR

III. Usługi w zakresie nowoczesnych technologii oraz ekonomiki i organizacji produkcji rolnej

Opis stanu
faktycznego

W latach objętych kontrolą LODR przeprowadził łącznie 417 szkoleń⁶⁶ z zakresu stosowania nowoczesnych technologii oraz ekonomiki i organizacji produkcji (tj. w ramach tematów dotyczących: stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, technologii produkcji roślinnej oraz zwierzęcej, poprawy stanu technicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych, rachunkowości rolnej oraz podatkowej, zarządzania, organizacji i planowania pracy w gospodarstwach rolnych, a także wyliczania dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej), z czego:

⁶⁶ W okresie tym LODR przeprowadził łącznie 1.149 szkoleń, z tego w latach 2016-2018 odpowiednio: 526, 328 i 295 szkoleń.

- w 2016 r. – 209 szkoleń (co stanowiło 39,7% ogólnej liczby szkoleń w tym roku),
- w 2017 r. – 108 szkoleń (co stanowiło 32,9% ogólnej liczby szkoleń w tym roku),
- w 2018 r. – 100 szkoleń (co stanowiło 33,9% ogólnej liczby szkoleń w tym roku).

Z ww. szkoleń skorzystało łącznie 5.135 uczestników (z czego: w 2016 r. – 1.661 uczestników, w 2017 r. – 1.813 uczestników i w 2018 r. – 1.661 uczestników). Grupę docelową przeprowadzonych szkoleń stanowili rolnicy oraz mieszkańcy obszarów wiejskich.

Oprócz ww. szkoleń, zespół SIR w ramach *Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich w zakresie nowoczesnych technologii* zrealizował:

- a) w 2016 r.:
 - 2 konferencje dotyczące innowacyjnych technologii precyzyjnego nawożenia upraw rolniczych oraz uprawy bezorkowej, w których uczestniczyło łącznie 83 rolników, plantatorów upraw rolniczych, doradców rolniczych oraz przedstawicieli instytucji naukowych,
 - 2 szkolenia dotyczące uprawy bezplużnej oraz systemu rolnictwa precyzyjnego, w których uczestniczyło łącznie 70 uczestników,
 - 1 wyjazd studyjny dotyczący precyzyjnego rolnictwa na przykładzie doświadczeń holenderskich (28 uczestników);
- b) w 2017 r. – 1 szkolenie dotyczące uprawy pszenicy w systemie *strip till*, w którym uczestniczyło 25 rolników, doradców rolniczych, przedsiębiorców i przedstawicieli instytucji naukowych;
- c) w 2018 r.:
 - 2 szkolenia dotyczące innowacji w technice ochrony roślin (minimalizacja pozostałości pestycydów) i uprawy rzepaku ozimego, w których uczestniczyło łącznie 60 rolników (także prowadzących produkcję metodami konwencjonalnymi), przedsiębiorców, doradców rolniczych,
 - 1 wyjazd studyjny w przedmiocie innowacyjnego zwalczania chwastów metodą elektroherbicydu, w którym uczestniczyło 30 osób; wyjazd był adresowany do rolników prowadzących produkcję roślinną metodami konwencjonalnymi lub ekologicznymi oraz doradców rolniczych pozostających w bezpośrednim kontakcie z rolnikami i producentami rolnymi.

Od 2017 r. każdy doradca/specjalista był zobowiązany przeprowadzić co najmniej jedną ankietę wśród uczestników szkolenia, gdzie oprócz oceny samego szkolenia, istniała możliwość wskazania w jakich szkoleniach odbiorcy usług LODR chcieliby uczestniczyć⁶⁷.

Poza ww. szkoleniami, LODR podejmował m.in. następujące działania dotyczące stosowania nowoczesnych technologii oraz ekonomiki i organizacji produkcji:

- ✓ organizacja pokazów – m. in. *Dni Pola*,
- ✓ artykuły do gazety *Lubuskie Aktualności Rolnicze* autorstwa pracowników LODR,
- ✓ działalność wydawnicza (ulotki, broszury),
- ✓ udzielanie porad i informacji,
- ✓ monitoring cen rolno-spożywczych,
- ✓ działalność laboratorium,
- ✓ prowadzenie książek FADN,
- ✓ imprezy promocyjno-informacyjne (targi rolnicze),

⁶⁷ LODR dysponował ankietami ewaluacyjnymi przeprowadzonych szkoleń, przy czym z badania dokumentacji gromadzonej przez 2 powiatowe zespoły doradztwa rolniczego w Nowej Soli oraz Sulęcinie wynika, że w latach 2017-2018 w nowosolskim PZDR przeprowadzono 6 ankiet w 2018 r., podczas gdy w 2017 r. ankiet nie przeprowadzono; natomiast w sulęcińskim PZDR ankiet ewaluacyjnych nie przeprowadzono w ogóle.

- ✓ organizacja konkursów,
- ✓ przeprowadzanie ankietyzacji wśród mieszkańców obszarów wiejskich,
- ✓ analizy ekonomiczne.

Natomiast w ramach SIR, podczas wydarzeń o charakterze regionalnym (np. corocznych targów rolniczych w Kalsku i Gliźnie, dożynek wojewódzkich, czy Lubuskiego Forum Gospodarczego), organizowano stoiska informacyjno-promocyjne.

W ramach działania „Współpraca” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, LODR w 2018 r. współpracował z przedsiębiorstwem Ol-len „Zdrowie z Inu” (będącego liderem projektu), z Uniwersytetem Rolniczym z Krakowa, Akademią Medyczną z Łodzi oraz Instytutem Syntezy Organicznej z Kędzierzyna Koźła. Ponadto, w ramach działania współpracy i partnerstwa SIR, LODR współpracował z Lubuskim Ośrodkiem Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych (LOliWA), Lubuską Izłą Rolniczą oraz Instytutem Uprawy i Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach.

W ramach przeprowadzanych operacji własnych (ujętych w Planie Operacyjnym na lata 2016-2017 oraz 2018-2019), LODR realizował szkolenia, warsztaty, konferencje oraz wyjazdy studyjne przy współpracy między innymi z Politechniką Koszalińską, Uniwersytetem Technologiczno – Przyrodniczym w Bydgoszczy, Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie, Instytutem Technologiczno-Przyrodniczym w Poznaniu, uniwersytetami przyrodniczymi w Poznaniu i we Wrocławiu, Uniwersytetem Zielonogórskim, Uniwersytetem Neubrandenburg (Niemcy), Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Instytutem Technologiczno-Przyrodniczym w Falentach, WODR w Poznaniu, Instytutem Ochrony Roślin w Poznaniu, Zakładem Nasiennictwa i Ochrony Ziemiaka w Boninie, Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa (KOWR), Polskim Zrzeszeniem Producentów Bydła Mięsnego, LOliWA, ARiMR Oddział w Gorzowie Wlkp., Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

(dowód: akta kontroli str. 574-788, 1278-1361)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację zadań w powyższym obszarze.

LODR przeprowadzał szkolenia z zakresu stosowania nowoczesnych technologii oraz ekonomiki rolnictwa, adresowane do rolników i mieszkańców obszarów wiejskich organizacji produkcji, współpracując przy tym w szczególności z przedstawicielami uczelni wyższych oraz organów administracji publicznej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z ustalonym stanem faktycznym Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania

zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 24 maja 2019 r.

Kontrolerzy:

Mariusz Migdał
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

Dorota Rudnicka-Kawa
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

Andrzej Misa
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli